

TRIBUNAL GHAL TALBIET ZGHAR

**GUDIKATUR
MARIA KARLSSON**

Seduta tal-15 ta' Mejju, 2009

Talba Numru. 684/2007

HPS Trading Limited (C33362)

vs

Dr Martin Debattista u Celia Debattista

It-Tribunal,

Ra l-avviz tas-socjeta' attrici li permezz tieghu s-socjeta' attrici talbet il-hlas ta' elfejn u tlieta u sebghin Euro u erbatax-il centezmu (€2,073.14), gja tmien mija u disghin liri Maltin (Lm890), somma dovuta lilu mill-konvenuti rapprezentanti bilanc minn parti ikbar prezz ta' xoghol/servizz u materjal ta' '*underfloor heating system*' fil-fond 305, 'Townsquare Apartments', Triq Qui Si Sana, Sliema hekk kif ordnat mill-konvenuti.

Bl-ispejjez, bl-imghax legali u b'hekk il-konvenuti jibqghu ngunti ghas-subizzjoni.

Kopja Informali ta' Sentenza

Ra l-eccezzjoni ssollewata mill-konvenuti fejn qalu illi t-talba tas-socjeta' rikorrenti hija nfondata fil-fatt u fid-dritt (ghall-inqas *in parte*) u konsegwentement ghandha tigi michuda (ghall-inqas *in parte*) bl-ispejjez kontra s-socjeta' rikorrenti stante illi parti mix-xoghol, li ghalih giet inkarigata s-socjeta' rikorrenti, ma sarx skont is-sengha, u/jew l-istess socjeta' rikorrenti kissret l-obbligi taghha naxxenti mill-Kapitolu 378 tal-Ligijiet ta' Malta u dana kif ser jirrizulta waqt it-trattazzjoni tal-kawza.

Salv eccezzjonijiet ulterjuri permessi bil-Ligi u b'riserva ghall-azzjoni ta' danni kontrattwali kontra s-socjeta' rikorrenti.

Sema' x-xhieda ta' Peter Schulte u Martin Debattista. Ra x-xhieda ta' Celia Debattista.

Ra d-dokumenti kollha pprezentati fl-atti tal-kawza.

Sema' t-trattazzjoni tal-partijiet.

Ikkunsidra

Illi mill-provi jirrizulta illi s-socjeta' attrici kellha nkarigu li tinstalla '*underfloor electrical heating system*' f'appartament appartenenti lill-konvenuti. Illi l-konvenuti baqghu ma hallsux lis-socjeta' attrici parti mis-somma dovuta ghax-xoghol u servizz moghti minnha. Illi l-konvenuti allegaw illi parti mis-servizz u x-xoghol moghti mis-socjeta' attrici ma sarx skont is-sengha u li *d'altronde* kissret l-obbligi taghha naxxenti mill-Kapitolu 378 tal-Ligijiet ta' Malta dwar il-Konsumatur.

Ir-rapprezentant tas-socjeta' attrici spjega kif '*under floor heating system*' gie nstallat madwar l-appartament kollu. Illi, wara illi s-sistema tlestiet u giet installata, huwa kien ghamel testijiet tax-xoghol kollu mqieghed madwar l-appartament kollu bir-rizultat illi kollox irrizulta sewwa. Ix-xoghol kien kompletat f'Ottubru tas-sena 2005, u gimghat wara kien sema' mill-konvenuti fejn gie nfurmat illi parti mic-cirkwit ta' l-installazzjoni ma kienx qieghed jahdem fil-kamra ta' quddiem tal-appartament, u cioe' l-'*livingroom*.' Illi meta rega' ghamel '*test run*' irrizulta illi dik il-parti

indikata mill-konvenuti ma kienetx qed issahhan. Is-socjeta' attrici spjegat il-procedura ta' kif jitqiegħed '*underfloor heating system*' : kif l-ewwel jitqiegħed ic-cirkwit ma l-art, titqiegħed it-torba u li certi angoli jigu ffixsati sabiex ma jkun hemmx caqliq. Illi s-socjeta' attrici kienet għamlet it-testijiet kollha, qabel l-'*electrician*' u qabel tal-madum. Dokumenti ezebiti in atti jillustraw dak li fil-fatt gie deskritt. Is-socjeta' attrici ddeskriviet is-sistema li giet installata bhala pajpijiet li fihom għandhom '*wires*' ta' l-elettriku għaddejnin, u liema '*wires*' huma nforrati bir-ramm. Din is-sistema normalment titqiegħed approssimament hames (5) centimetri taht il-madum. Illi s-socjeta' attrici tat garanzija ta' għaxar (10) snin lill-konvenuti. Illi mall-'*handover*' il-konvenuti kienu ffirmaw il-garanzija, fejn iffirraw ukoll illi x-xogħol gie ricevut f'kundizzjoni tajba. Illi mall-installazzjoni, il-konvenuti kienu hallsu kwazi nofs l-ammont dovut u kien jonqos li jithallas il-bqija, u cioe' tmien mija u disghin lira Maltin (Lm890) ta' dak iz-zmien, li huwa l-ammont mitlub mis-socjeta' attrici.

Illi ingħad illi meta t-'*test run*' tal-appartament shih kien sar, il-konvenuti ma kellhomx l-elettriku installat fl-appartament, izda kien gie pprovdut elettriku minn band'ohra. Xahar wara l-'*handover*' lill-konvenuti, is-socjeta' attrici semgħet mill-konvenuti fejn infurmawha illi parti mic-cirkwit ma kienx qiegħed jahdem.

Is-socjeta' attrici marret tezamina l-ilment, u kif appena s-socjeta' attrici għamlet xi provi, mill-ewwel irrizulta illi kien hemm parti mill- '*livingroom*' li ma kellhiex rezistenza u ma kienetx qed issahhan. Is-socjeta' attrici ordnat '*cable locator*' speċjali mill-Germanja, u f'Jannar tas-sena 2006 sabiet illi hamsa u sebghin (75) centimetri 'l bogħod minn mall-hajt kien hemm '*fault*'. Is-socjeta' attrici, spjegat kif hija kienet dejjem disposta tagħmel l-investigazzjonijiet tagħha u tagħmel tajjeb għal hserat u tiswijiet kollha jekk kemm-il darba kien jirrizulta illi l-'*fault*' kien minn naha tagħha. Izda r-rapprezentant tas-socjeta' attrici sostna illi huwa ma setghax jaddebita t-tort lilu qabel ma jagħmel investigazzjonijiet, peress illi warajh hadmu tal-madum u l-'*electrician*' u ma setghax jeskludi hserat minn naha tagħhom.

It-Tribunal jirrillewa illi huwa minnu li wara l-installazzjon ta-cirkwit fornit mis-socjeta' attrici, hadem l-*'electrician'* u tqiegħed il-madam. Illi fil-fehma ta-Tribunal galadarba kien hemm snajjiet ohra mdahhlin, ma jistax jigi eskluż il-possibilita' illi l-*'fault'* gie kkawzat minn terzi, u dan jista' jigi stabbilit biss jekk jinqala' l-madam minn postu. It-Tribunal ma jhossx illi għandu jistrieħ biss fuq il-provi tal-konvenuta, u jifhem l-anzjeta' illi kellha wara investiment ta' dik in-natura. Izda s-socjeta' attrici ddikjarat illi hija kienet disposta taqla' l-madam sabiex tinvestiga l-hsarat, u jekk il-hsarat jirrizultaw tort tas-socjeta' attrici, hija kienet lesta thallas għat-tiswijiet kollha. Izda l-konvenuti m'acchetawx din is-soluzzjoni peress illi ma kienx fadal madam bħal dak li għandhom fil-post u li, barra minn hekk, ma riedux jergghu jaqilghu hmieg ta' trab fl-appartament.

Illi skont dokumenti ezebiti, huwa minnu illi d-ditta li tirraprezenta s-socjeta' attrici toffri garanzija ta' għaxar (10) snin u tkopri ukoll l-ispejjeż ta' l-installazzjoni tal-prodott mill-gdid, ta-tiswijiet u *'labour'*, għat-tqegħid tal-madam jekk kemm-il darba id-difett jirrizulta kkawzat minn difett fil-manifattura. Illi jirrizulta illi l-*'Product Guarantee Conditions'* gew iffirmiti mill-konvenut. Illi għalkemm il-konvenuta ffirmit illi x-xogħol gie ricevut f'kundizzjoni tajba, huwa pacifiku fil-gurisprudenza nostrana illi s-socjeta' attrici ma tistax tigi ezonerata mir-responsabilitajiet jekk *nonostante* kontroll diligenti fil-mument tal-verifika 'l quddiem jinstab li x-xogħol ma sarx sewwa. L-accettazzjoni ssir normalment *'ai fini'* ta' hlas biss. Illi s-socjeta' attrici sostniet ukoll, illi l-investigazzjonijiet għandhom isiru fil-prezenza tal-bniedem li jqiegħed il-madam kif ukoll l-*'electrician'*. Izda dan baqa' ma sehħx peress illi l-konvenuti ma riedux.

Illi l-konvenuti baqghu jsostnu illi d-difett irrizulta minn naha tas-socjeta' attrici, u għalhekk huma ma riedux ihallsu l-kumpliment tal-bilanc dovut lis-socjeta' attrici. Irrizulta lit-Tribunal illi l-konvenuti ma kienux disposti jaqilghu l-madam peress illi c-*'chasing'* kien ha jhalli hafna trab fin u li ma kellhomx iktar madam ta' l-istess kwalita' u

xorta, u ghalhekk ma kienx ser jigi jaqbel meta titqiegeh mill-gdid il-parti li tinqala'.

Il-garanzija tghid kjarament illi *'The guarantee covers the cost and labour replacement or repair of Halmburger Products including cost for tiler and material. HPS Trading Malta can be only claimed, if proved that the defect to the heaters is demonstrable causes by the manufacturer'*. B'hekk is-socjeta' attrici tista' taddebita t-tort lilha jekk jigi ppruvat illi l-hsarat huma tal-manifattura.

Ir-rapprezentant tas-socjeta' attrici, mistoqsi mit-Tribunal jekk l-uniku mod sabiex jinvestigaw il-problema u li jsiru t-tiswjiel, kienux biss billi taqla' l-madam, irrisponda fl-affermattiv. Illi mistoqsi ukoll jekk dan il-fatt kien giex spjegat lill-konvenuti qabel ma tqieghed l-*'under floor heating system'* irrisponda fl-affermattiv.

Illi fil-fehma tat-Tribunal filwaqt illi jifhem il-pre-okkupazzjoni tal-konvenuti dwar it-tindif u l-estetika, jifhem ukoll illi sabiex tigi solvuta l-problema, u cioe' sabiex il-kawza tad-difett tigi stabbilita, l-uniku mod huwa billi l-madam jinqala'. Illi dan il-fatt ma giex ikkontestat mill-konvenuti u ghalhekk kienu jafu illi jekk kemm-il darba jkun hemm xi hsarat, il-madam kellu jinqala' sabiex isiru t-tiswijiet mehtiega. Fil-fehma tat-Tribunal, is-socjeta' attrici kienet u ghadha disposta illi thallas ghat-tiswijiet, materjal u spejjez kollha jekk kemm-il darba id-difett jirrizulta naxxenti mill-manifattura tal-prodott. Illi l-*'underfloor heating system'* kien tqieghed qabel ma tqieghed il-madam u qabel ma kien ghadha l-elettriku. Illi wara t-tqeghid tal-*'underfloor heating system'* dahlu l-*'electrician'* u tal-madam. Illi fil-fehma tat-Tribunal qatt ma jista' jigi eskluż illi d-difett irrizulta tort ta' xoghlijiet ta' terzi li saru wara t-tqeghid tal-*'underfloor heating system.'* Illi ghaldaqstant, it-Tribunal ma jhossx illi s-socjeta' attrici ghandha tigi meqjusa bhala l-kawza tad-difett minghajr ma jsiru l-investigazzjonijiet necessarji. Illi l-iskuzanti tal-konvenuti sabiex ma jaqilghux hmieg u li ma kellhomx iktar madum ta' l-istess kwalita', fil-kaz m'humix sostennibbli. Illi fi kwalunkwe' kaz il-fatt illi l-konvenuti zammew kwazi hamsin fil-mija (50%) tal-kont shih, meta l-

parti li ma kienetx qieghda ssahhan ma kienetx tkopri aktar minn tnax fil-mija (12%) tal-arja kollha tal-appartament, lanqas ma huwa gustifikat.

Illi l-konvenuti bbazaw ukoll l-eccezzjonijiet taghhom fuq l-Artiklu 58 tal-Kapitolu 378 dwar id-drittijiet tal-Konsumatur. Il-konvenuti sostnew illi l-obbligi tal-konsumaturi huma biss li jaslu illi jippruvaw hsara u d-difett u illi ghandhom jipprovaw illi hemm kawzali bejn id-difett u l-hsara.

Illi fit-trattazzjoni, il-konvenuti sostnew illi ppruvaw il-kawzali bejn id-difett u l-hsara u ghalhekk ma ghandhomx ghalfejn jgibu prova dwar il-htija tal-produttur.

It-Tribunal huwa tal-fehma illi fil-kaz in ezami, il-prodott huwa l-*'underfloor heating system'* li gie nstallat, accettat u kkonfermat illi jahdem. Illi wara li l-prodott gie installat hadmu tal-madum u l-*'electrician'* fl-istess appartament. Illi ghalhekk mill-provi rrizulta lit-Tribunal illi n-ness tal-kawzali bejn id-difett u l-hsara m'hijiex biss tas-socjeta' attrici. Illi fic-cirkostanzi, peress illi l-kawzali m'hijiex biss bejn il-partijiet izda tezisti relazzjoni terza, il-konvenuti ma jistghux jghidu illi huma m'ghandhomx il-piz li jgibu prova dwar il-htija tal-produttur. Illi barra minn hekk, l-Artiklu 73 tal-Kapitolu 378 imsemmi mill-konvenuti, ma jistax jigi kkunsidrat wahdu. Illi lit-Tribunal, irrizulta illi s-socjeta' attrici ikkunsinjat lill-konvenuti l-oggetti konformi mad-deskrizzjoni u specifikkazzjoni u skont il-fethim li kellhom, tant illi l-konvenuti kienu ffirmaw illi kienu qeghdin jaccettaw l-oggett kkunsinjat lillhom fi stat u kundizzjoni tajba. Illi f'ebda hin mill-provi ma rrizulta illi kien hemm nuqqas ta' konformita' li ttrizzulta mill-installazzjoni. Fil-kaz in ezami d-difett li rrizulta ma jistghax jinghad illi hija l-kawza ta' min installa l-prodott ghaliex ic-cirkostanzi jiddettaw illi kien hemm min hadem wara s-socjeta' attrici fl-istess post. Illi t-Tribunal huwa konvint illi ghandhom l-ewwel isiru l-investigazzjonijiet necessarji, li d'*altronde* s-socjeta' attrici dejjem iddikjarat, kemm fid-dokumenti ipprezentati minnha in atti u kemm fix-xhieda taghha, li lesta taghmel tajjeb ghad-difetti kollha jekk kemm-il darba jigi ppruvat illi t-tort huwa tal-manifattura. Illi s-socjeta' attrici qatt ma ddekadiet mir-responsabilitajiet taghha u lesta ttrirrispondi ghad-difetti jekk jirizultaw tort taghha.

Illi fil-fehma tat-Tribunal wara li kkunsidra ukoll l-investment qawwi maghmul mill-konvenuti, tkun decizjoni ghaqlija jekk ir-riparazzjonijiet isiru.

It-Tribunal huwa tal-fehma illi s-socjeta' attrici hija konformi mall-Kapitolu 378. Illi in oltre galadarba huma hassew illi ma gewx moqdija sewwa mis-socjeta' attrici, l-konvenuti *qua* konsumaturi kellhom rimedji ohra taht l-istess Kapitolu 378. Illi l-ammonti mizmuma mill-konvenuti ma jirriflettux il-parti tal-appartament reklamati minnhom bhala difettuz. Illi l-konvenuti arbitrarjament iddecidew illi l-hsarat kienu tort biss tal-konvenut, meta kienu jafu illi kien hemm haddiema ohra li hadmu fl-istess post. Illi l-konvenuti m'humiex disposti jaghmlu l-investigazzjonijiet necessarji sabiex jaraw kif il-hsarat irrizultaw fic-cirkostanzi. Illi x-xogholijiet maghmula mis-socjeta' attrici huma koperti bil-garanzija li s-socjeta' attrici lesta taghmel tajjeb ghall-hsarat u spejjes jekk kemm-il darba jigi pruvat illi l-hsarat gew kawzati minnha.

Ghar-ragunijiet moghtija, t-Tribunal huwa konvint illi l-investigazzjonijiet ghandhom isiru sabiex jigi stabbilit min ikkawza l-hsarat.

Ghaldaqstant, it-Tribunal jaqta' u jiddeciedi billi jilqa' t-talba attrici u jikkundanna lill-konvenuti jhallsu lill-atturi s-somma ta' elfejn u tlieta u sebghin Euro u erbatax-il centezmu (€2,073.14), gja tmien mija u disghin lira Maltin (Lm890), bl-ispejjes u l-imghaxijiet kif mitluba mid-data tas-sentenza sal-hlas effettiv.

Spejjes tal-kawza a karigu tal-konvenuti.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----